

I

(Rezolūcijas, ieteikumi, nostādnes un atzinumi)

ATZINUMI

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2007. gada 13. aprīlis)

par priekšlikumu Padomes direktīvai par Eiropas kritisko infrastruktūru apzināšanas un noteikšanas procedūru un vajadzību novērtēšanu to aizsardzības uzlabošanai

(CON/2007/11)

(2007/C 116/01)

Ievads un juridiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2007. gada 23. janvārī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par priekšlikumu Padomes direktīvai par Eiropas kritisko infrastruktūru apzināšanas un noteikšanas procedūru un vajadzību novērtēšanu to aizsardzības uzlabošanai (tālāk tekstā — “ierosinātā direktīva”) ⁽¹⁾. Ierosinātā direktīva nosaka procedūru, kādā tiek apzināta un noteikta Eiropas Kritiskā infrastruktūra (EKI), kuras darbības traucējumi vai iznīcināšana būtiski ietekmētu divas vai vairākas dalībvalstis vai arī vienu dalībvalsti, ja kritiskā infrastruktūra atrodas citā dalībvalstī. ECB kompetence sniegt atzinumu ir pamatota Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 105. panta 4. punkta pirmajā ievilkumā. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas Reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

1. Vispārīgi apsvērumi

1.1. ECB pilnībā atbalsta ierosinātās direktīvas mērķi veicināt to darbību koordināciju, kas dažādās Eiropas Savienības nozarēs tiek plānotas, lai novērstu vai sagatavotos un atbildētu apdraudējumiem, īpaši teroristu uzbrukumiem, kas saistīti ar kritisko infrastruktūru un savstarpēji saistītām nozarēm ⁽²⁾. ECB jo īpaši uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt dažādu nozaru saskaņotu un koordinētu darbību, lai pienācīgi reaģētu uz šo apdraudējumu.

1.2. Ierosinātās direktīvas noteikumiem, kas dalībvalstīm nosaka atbildību par Eiropas Kritisko infrastruktūru (tālāk tekstā — “EKI”) apzināšanu, to paziņošanu Komisijai un EKI Operatoru drošības plānu (ODP) izveidi, atjaunināšanu, pārskatīšanu un jo īpaši uzraudzību, kā arī katras nozares risku kopsavilkuma ziņojuma sniegšanu Komisijai, jāņem vērā pastāvošā nacionālo un ES iestāžu kompetence. Tas attiecas

⁽¹⁾ COM(2006) 787 galīgā redakcija.

⁽²⁾ ECB atbalsta arī viedokli, ka Eiropas Kritisko infrastruktūru aizsardzības programmai jābalstās uz jebkāda veida apdraudējumu pieeju, par prioritāti uzskatot terorisma draudus, un ka saskaņā ar šo pieeju Eiropas Kritiskās infrastruktūras aizsardzības procesā jāņem vērā cilvēka radīti un tehnoloģiski draudi un dabas katastrofas.

arī uz centrālo banku īpašajiem uzdevumiem, kas tām saskaņā ar Līgumu jāveic neatkarīgi ⁽¹⁾, kā arī uz uzdevumiem, ko centrālajām bankām nosaka piemērojamie nacionālie likumi. Jo īpaši būs nepieciešams nodrošināt, ka ierosinātās direktīvas ieviešanas nacionālās normas ir pilnībā savietojamas ar centrālo banku pārraudzības pilnvarām vai pienākumiem attiecībā uz maksājumiem, vērtspapīru klīringa un norēķinu sistēmām un infrastruktūru, klīringa institūcijām un centrālajiem darījuma partneriem ⁽²⁾. Šajā sakarā ECB saprot, ka ierosinātajā direktīvā paredzētais regulējums neskar centrālo banku pilnvaras un neatkarību. Lai atspoguļotu šos apsvērumus, ierosinātajā direktīvā būtu jāiekļauj attiecīgs apsvērums.

- 1.3. Turklāt ECB vēlas uzsvērt, ka Eurosistēma un/vai nacionālās centrālās bankas jau ir noteikušas pasākumus, kas nodrošina euro zonas maksājumu sistēmu darbības nepārtrauktību, un ECB uzskata, ka šo darbu jāņem vērā, lai novērstu atkārtos un nodrošinātu dažādu iestāžu darba saskaņošanu.

2. Īpaši komentāri

- 2.1. *Pirmkārt*, ierosinātajā direktīvā identificētā finanšu nozare ir iedalīta 1) maksājumu un vērtspapīru klīringa un norēķinu infrastruktūrā un sistēmās un 2) regulētajos tirgos. ECB iesaka paplašināt formulējumu, iekļaujot finanšu instrumentu tirdzniecības, klīringa un norēķinu sistēmas un infrastruktūras.

- 2.2. *Otrkārt*, "kritiskās infrastruktūras" definīcija nepārprotami atzīst daudzozaru atkarību, jo nozaru savstarpējo atkarību nepietiekama novērtēšana var būtiski ierobežot jebkuras nozares ieviešanas pasākumu efektivitāti. Tomēr jāatzīmē, ka šī definīcija tieši neatsaucas tikai uz aktīviem, kuri atrodas vienīgi ES. Tādēļ nav skaidrs, kā ierosinātā direktīva attiecas uz aktīviem, kas daļēji atrodas ārpus ES un kuru darbības traucējumi vai iznīcināšana ietekmētu Eiropas kritisko infrastruktūru. Šajā jautājumā ECB atzīnīgi novērtētu turpmākus precizējumus.

- 2.3. *Treškārt*, "nopietnības" pārbaude saistībā ar Eiropas Kritiskās infrastruktūras apzināšanu ir visai plaši definēta, un to vajadzētu uzlabot, iekļaujot precīzākus norādījumus, kas nodrošinās infrastruktūras noteikšanas konsekvenci dažādās valstīs un nozarēs. Būtu vēlams šo konceptu precizēt, saskaņā ar ierosinātajā direktīvā paredzētās komitoloģijas procedūras palīdzību nosakot horizontālos un nozaru kritērijus. Jāatzīmē, ka ierosinātā direktīva iespējams radīs papildu administratīvās prasības, kas infrastruktūrām un attiecīgajām iestādēm iespējams nozīmēs ar šīm prasībām saistītas izmaksas. Atkarībā no šādu ierobežojumu noteikšanas, papildu izmaksas var attiekties uz infrastruktūrām, kuras pašlaik netiek pārraudzītas.

- 2.4. *Ceturtkārt*, var būt nepieciešams atsevišķs Kopienas akts, lai noteiktu procedūras to EKI apzināšanai un noteikšanai, kuras vada Kopienas iestādes, struktūras vai aģentūras vai kuras ir to īpašums. Lai gan saskaņā ar ierosināto direktīvu Komisija var ieteikt par EKI atzīstamo kritisko infrastruktūru sarakstu pamatojoties gan uz dalībvalstu paziņojumiem, gan "jebkuru citu Komisijas rīcībā esošo informāciju", var izrādīties nepraktiski, ka Kopienas struktūru operētās EKI, kurām ir nozīme visā Eiropā, ir daļa no sistēmas, kuru pārvalda dalībvalstis.

⁽¹⁾ Tajā pašā laikā, ņemot vērā vispārējās ES stratēģijas veidošanu nolūkā aizsargāt kritisko infrastruktūru pret teroristu uzbrukumiem, atzīna, ka Eurosistēmai ir šāda kompetence, nenozīmē, ka tā ir pilnībā nošķirta no Eiropas Kopienas un atbrīvota no visiem Kopienas tiesību noteikumiem (135. punkts Lietā C-11/00 *Komisija pret Eiropas Centrālo banku* [2003] ECR I-7147).

⁽²⁾ Piemēram, Eurosistēma ir noteikusi maksājumu un klīringa sistēmu un infrastruktūras pārraudzības principus un procedūru, t.sk. preventīvos pasākumus operacionālo problēmu gadījumā, piem., 2006. gada jūnija sistēmiski nozīmīgu maksājumu sistēmu darbības nepārtrauktības uzraudzības prasības.

- 2.5. *Piektkārt*, saskaņā ar ierosināto direktīvu par EKI atzīto kritisko infrastruktūru sarakstu pieņem saskaņā ar ierosinātajā direktīvā noteikto komitoloģijas procedūru ⁽¹⁾. EKI saraksts tiktu pieņemts pirms tiek sagatavoti un darbojas ODP, kuri satur attiecīgos drošības risinājumus sarakstā iekļauto EKI aizsardzībai, jo ODP operatoriem jā sagatavo gada laikā pēc EKI noteikšanas. Šajā sakarā nav vēlams publicitāte attiecībā uz maksājumu un vērtspapīru klīringa un norēķinu infrastruktūrām un sistēmām. Nemot vērā, ka viens no direktīvas mērķiem ir nodrošināšanās pret draudiem finanšu tirgiem, jo īpaši nebūtu vēlams publiski izpaust to kritisko infrastruktūru sarakstu, kuras ir būtiskas finanšu tirgu raitai darbībai. Pamatojoties uz minētajiem apsvērumiem, mūsdienās neviena pasaules valsts publiski neizpaustu šādu sarakstu. Tādēļ ECB ļoti iesaka EKI sarakstu noteikt par konfidenciālu.
- 2.6. *Visbeidzot* ECB iesaka ieviešanas pasākumu noteikšanas gaitā pienācīgi apsvērt pastāvošos pasākumus un uzmanību pievērst tām jomām, kurās īpaši pasākumi līdz šim nav veikti. Šajā sakarā būtu vēlams darbu nesākt ar ieviešanas pasākumu noteikšanu maksājumu un klīringa jomās, bet gan novērtēt kompetento iestāžu jau paveikto. No vienas puses papildu regulējums un ar to saistītie apgrūtinājumi būs jāpamato veicot pienācīgu to ietekmes izpēti. No otras puses ir svarīgi šīs jomas standartus un noteikumus saglabāt pietiekami elastīgus, lai tos viegli un nepārtraukti varētu pielāgot mainīgajiem apstākļiem. Tādēļ ECB dod priekšroku tam, ka netiek pieņemti konkrēti, juridiski saistoši pasākumi. Ja Komisija lemj par ieviešanas pasākumu pieņemšanu, saskaņā ar Līgumu ar ECB būs oficiāli jāapspriežas par jebkuriem šādiem pasākumiem, kas attiecas uz maksājumu un vērtspapīru klīringa un norēķinu infrastruktūrām un sistēmām, kā arī citiem jautājumiem, kas ir ECB kompetences jomās ⁽²⁾.

3. Redakcionāli priekšlikumi

Pielikumā minētie redakcionālie priekšlikumi norāda uz to, kur nepieciešami grozījumi ierosinātajā direktīvā.

Frankfurtē pie Mainas, 2007. gada 13. aprīlī

ECB viceprezidents

Lucas D. PAPADEMOS

⁽¹⁾ Ierosinātās direktīvas 4. panta 2. punkts un 11. pants.

⁽²⁾ Līguma 105. panta 4. punkta pirmais ievilkums.

PIELIKUMS

Redakcionāli priekšlikumi

Komisijas ierosinātais teksts

ECB ierosinātie grozījumi ⁽¹⁾

1. grozījums

Jauns 17.a apsvērums

Attiecībā uz finanšu nozari šai direktīvai jābūt savietojamai ar uzdevumiem un pienākumiem, ko Eiropas Centrālo banku sistēmai (ECBS) uzliek Līgums un Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas Statūti. Šajā sakarā īpaša uzmanība jāpievērš ECBS centrālo banku veiktajai maksājumu un vērtspapīru klīringa un norēķinu infrastruktūru un sistēmu vadībai un pārraudzībai un centrālo banku ieguldījumam finanšu sistēmas stabilitātē. Lai novērstu nevajadzīgu darba atkārtošanos, dalībvalstīm būtu jāpaļaujas uz darbu un regulāro novērtējumu, kuru savas kompetences jomās veic centrālās bankas.

Pamatojums — sk. atzinuma 1.2. punktu

1. pielikums. Kritiskās infrastruktūras nozaru saraksts

VII Finances

Maksājumi un vērtspapīru mijieskaite un norēķinu infrastruktūras un sistēmas

Regulēti tirgi

VII Finances

Finanšu instrumentu tirdzniecības, maksājumu un vērtspapīru klīringa un norēķinu infrastruktūrām un sistēmām

Regulēti tirgi

Pamatojums — sk. atzinuma 2.1. punktu

(1) Teksts treknrakstā ir tā daļa, kuru ECB ierosina iekļaut kā jaunu tekstu. Nosvītrotais teksts ir tā daļa, kuru ECB ierosina svītrot.